ملاقات حضوری برای پیگیری برجام

ظریف و کری در نیویورک دیدار کردند

دیدار ظریف و کری در اجلاس مونیخ/عکس: Gettyimages

شرق: دیدار محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان و جان کری، همتای آمریکایی‌اش، بعد از تقریبا دو ماه. آنها آخرین‌بار در نیمه دوم بهمن و در حاشیه اجلاس مونیخ یکدیگر را دیده و درباره اجرای برجام صحبت کرده بودند. آنها شب گذشته در نیویورک با هم دیدار و پیرامون میزان پیشرفت‌ها در اجرای برجام و موانع ایجادشده به‌ویژه در تعاملات بانکی ایران با برخی کشورهای اروپایی گفت‌وگو کردند. تا زمان تنظیم این خبر جزئیات این مذاکرات منتشر نشده است. ظریف روز دوشنبه در رأس هیأتی که دو عضو تیم مذاکرات هسته‌ای؛ یعنی سیدعباس عراقچی و مجید تخت‌روانچی نیز در آن جای دارند، راهی آمریکا شد تا در نشست توسعه پایدار و مراسم امضای موافقت‌نامه تغییرات آب‌وهوایی در سازمان ملل شرکت کند؛ بنابراین این فرصت فراهم شد که وزرای خارجه دو کشور بار دیگر با هم گفت‌وگو کنند. گفت‌وگویی که به نظر ظریف، انجام آن لازم بود. او در بدو ورود به نیویورک با بیان اینکه «لازم بود این ملاقات انجام شود»، گفت: مدت‌هاست برای پیگیری موضوع اجرای برجام، ملاقات حضوری با وزیر خارجه آمریکا انجام نشده است و فرصتی برای این اقدام نداشتیم و لازم بود با توجه به ضرورت پیگیری اجرای جدی برجام از سوی آمریکا، دیداری را با آقای کری داشته باشیم.

جلوگیری از مداخله آمریکا

به گفته او، این سفر فرصتی بود تا با حضور در مجامع فکری و مصاحبه‌ها، از اقداماتی که گروه‌های معاند ایران برای فضاسازی و ادامه فضای ایران‌هراسی قبل از برجام طراحی و اجرائی کردند، پیشگیری کنیم.

ظریف علاوه بر اشاره به محورهای گفت‌وگو با کری در توضیح آنچه به اشپیگل گفته بود - ما تنها از آمریکا یک چیز می‌خواهیم و آن اینکه مانع مراودات ما با اروپا نشود- گفت: «ما دنبال این نبوده‌ایم که با آمریکا ارتباط اقتصادی داشته باشیم؛ ضمن اینکه ما منعی هم برای ارتباط سالم اقتصادی با آمریکا نداریم ولی آمریکایی‌ها مشکلاتی در مصوبات کنگره‌شان دارند. برجام به دنبال تغییر آن مصوبات نبود بلکه برجام به دنبال مداخله‌نکردن آمریکا در ارتباطات ایران با سایر کشورها بود». او همچنین روش‌های به‌کارگرفته‌شده برای پیگیری برجام را تشریح کرد و گفت: «یا بنده در نیویورک پیگیر شدم یا همکارم آقای دکتر سیف در واشنگتن مذاکرات داشتند و هم پیگیری‌هایی از طریق ایمیل و سایر ارتباطات و همچنین کمیسیون مشترک در وین انجام شد و روز جمعه همه اینها با هدف جلوگیری از مداخله آمریکا بود».

وی درباره هدف خود از این پیگیری‌ها نیز گفت: «باید جلوگیری کنیم از مقرراتی که قبلا آمریکایی‌ها داشتند که بخواهند مانع از این شوند که سایر مؤسسات پولی و مالی در اروپا و آسیا با جمهوری اسلامی ارتباطات بانکی و مالی داشته باشند. این تلاش‌ها و اقدامات برای این است که در سال‌های گذشته آمریکایی‌ها یک مجموعه مقررات و موانع ایجاد کردند که به علت برجام از نظر قانونی رفع شده؛ حالا لازم است همه مؤسساتی که از این مقررات در گذشته خسارت دیده‌اند، اطمینان حاصل کنند که در آینده خسارت نخواهند دید».

به گفته ظریف، یک قسمت این کار، قانونی است که از نظر ما انجام شده و قسمت دیگر کار، اطمینان‌بخشی به مؤسسات مختلف است که با ایران ارتباط دارند که این مقدار بیشتری طول می‌کشد».

دستیابی به ۳ میلیارد دلار دارایی

دیدار ظریف و کری شب گذشته در حالی انجام شد که برخی از مقامات آمریکایی اخیرا اظهارات و موضوع‌گیری‌هایی علیه ایران داشته‌اند. برای مثال «جان کربی»، سخنگوی وزارت خارجه این کشور، این هفته در نشست هفتگی خود گفته بود تحویل‌دادن سامانه‌های ضدهوایی اس-۳۰۰ به ایران، می‌تواند به وضع تحریم‌های جدید علیه تهران بینجامد. البته او در عین حال تصریح کرد که جایگاه لازم را برای اظهارنظر در مورد قطعی‌بودن این مسئله ندارد.

او درباره نامه‌نگاری استفان مال، یکی از مسئولان ارشد وزارت خارجه آمریکا، با فرمانداران ایالات مختلف این کشور درخصوص امکان رفع تحریم‌های ضدایرانی نیز توضیح داد: «این نامه‌ها به تمام ۵۰ ایالت آمریکا و مسئولان محلی فرستاده شده و در آنها توضیح داده‌ایم که اجرای برجام چگونه خواهد بود. این نامه‌ها صرفا برای اطلاع‌رسانی ارسال شده است و در آن مقامات محلی را تشویق نکرده‌ایم. ما نمی‌توانیم به آنها دستور بدهیم قانون‌ها و قواعدشان را عوض کنند. هدف فقط جلب‌توجه آنها به این تغییرات و دادن منابع لازم به آنهاست تا بتوانند آگاهانه تصمیم بگیرند».

جاش ارنست، سخنگوی کاخ سفید، نیز در نشست خبری هفتگی خود مدعی شد از واشنگتن فعالیت‌های خرابکارانه ایران در منطقه را می‌داند و با عربستان سعودی همکاری نزدیکی دارد. به گفته او، ایران نیز در کنار جنگ علیه داعش و وضعیت کنونی یمن، از جمله محورهای گفت‌وگوی اوباما و پادشاه عربستان خواهد بود.

گفتنی است برخی از مقامات آمریکایی نیز در اظهارات خود به نفع ایران موضع‌گیری می‌کنند. به عنوان مثال «جو بایدن» در سخنانی در گردهمایی لابی «جی‌استریت» با اشاره به موضع برخی قانون‌گذاران آمریکایی برای اعمال تحریم‌های جدید علیه ایران به بهانه آزمایش موشکی این کشور، چنین اقدامی را غیرسازنده خواند. وزیر خارجه آمریکا نیز در همین همایش به دارایی‌های آزادشده ایران بعد از توافق هسته‌ای اشاره کرد و با بیان اینکه «ایران پس از توافق تنها به سه میلیارد دلار از دارایی‌هایش دست یافته است»، اظهارات برخی منتقدان داخلی آمریکا که این مبلغ را بین صد تا ۱۵۰ میلیارد دلار برآورد کرده‌اند، رد کرد و گفت: «برآورد ما حدود ۵۵ میلیارد دلار بود. حدس بزنید؛ می‌دانید آنها تا الان که من اینجا ایستاده‌ام چقدر دریافت کرده‌اند؟ حدود سه میلیارد دلار. بنابراین آنچه ما می‌گفتیم درست بود».

دیدار در میان شکایت‌ها

آسوشیتدپرس در گزارشی، دیدار کری و ظریف را دیداری در میان شکایت‌های ایران از بهره‌مندنشدن از ثمرات لغو تحریم‌ها ارزیابی کرده و نوشته است: «ایران خواهان تسهیل معاملات بانکی خود از سوی بانک‌های غیرآمریکایی است که بنابر متن توافق‌نامه هسته‌ای مقرر شده و ایالات متحده پافشاری می‌کند که آمریکا به تعهدات خود عمل کرده است اما با تقاضاهای بانک‌های خارجی برای روشن‌سازی این امر که کدام‌یک از معاملات با ایران قانونی و کدام‌یک براساس تحریم‌های باقی‌مانده قابل مجازات‌اند، مواجه است».

این گزارش با اشاره به حرف‌های ظریف که در کنفرانس خبری با فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا، که گفته بود «ایران مطمئنا به ایالات متحده برای هموارسازی راه همکاری بانک‌های غیرآمریکایی با ایران فشار خواهد آورد، از طرف‌های دیگر به‌ویژه ایالات متحده خواسته خواهد شد تا به تعهدات خود در مورد همکاری بانک‌ها عمل کنند» و اظهارات ولی‌اله سیف، رئیس بانک مرکزی ایران که ایالات متحده و اتحادیه اروپا را متهم به پایبندنبودن به تعهدات خود در اجرای برجام کرده بود، می‌افزاید: «مقامات آمریکا به ایران اجازه دسترسی به نظام مالی آمریکا یا دسترسی مستقیم به دلار را نمی‌دهند اما درها را روی اقدامات دیگر برای تشویق تجارت با ایران که اکنون براساس توافق هسته‌ای (برجام) قانونی است، باز گذاشته‌اند. این مسئله با مقاومت شدید قانون‌گذاران آمریکایی مواجه شده، قانون‌گذارانی که معتقدند تهران در این صورت خیلی بیشتر از آنچه حقش است، به دست آورده است».

معاون ارتباطات بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبری:

پیش‌شرطی برای گفت‌وگو با عربستان نداریم

حجت‌الاسلام «محسن قمی»، معاون ارتباطات بین‌الملل دفتر مقام معظم رهبری و عضو مجلس خبرگان رهبری، در گفت‌وگو با پایگاه خبری «رویداد ۲۴» به مسائلی از جمله روابط ایران و عربستان، پرداخت.

او با بیان اینکه «عربستان در این مدت ایران را نشناخته و خودش را نیز برتر از آنچه که هست می‌پندارد»، گفت: «ما همواره تأکیدمان بر گفت‌وگوهای سازنده، بر رفع تنش و بر وحدت جهان اسلام است و همواره تأکید کرده‌ایم که ما در منطقه، هیچ اختلاف مذهبی‌ای نداریم».

او با اشاره به اینکه «ما هیچ‌کدام از حوادثی که در منطقه اتفاق می‌افتد را؛ در یمن، در بحرین، در عراق و در بین ایران و سعودی، مشکلات مذهبی نمی‌دانیم»، افزود: «همه اینها، مشکلات سیاسی است. به خاطر اینکه نظام سلطه جهانی و عوامل منطقه‌ای آن، می‌خواهند نظام سلطه جهانی را حفظ کنند البته با سوءاستفاده از مذهب. امروز عربستان با مشکلات فراوان اقتصادی مواجه است، با کمبود نیروی انسانی مواجه است و با شکست‌های پی‌درپی که هم در عرصه سیاسی و هم در عرصه نظامی در منطقه دارد مواجه است. آنها می‌دانند که مسیرشان، ادامه‌پذیر نیست. اما اینکه چه زمانی مسئولان عربستان مجبور شوند به‌جای مصالح آمریکا، مصالح ملی خودشان و امت اسلامی را در نظر بگیرند و برگردند به آغوش ملت خودشان، فکر نمی‌کنم خیلی دور باشد».

او در پاسخ به این سؤال که «شما از گفت‌وگوهای سازنده ازجمله گفت‌وگو با سعودی‌ها صحبت کردید؛ آیا برای این گفت‌وگوها، پیش‌شرطی هم وجود دارد؟»، گفت: «ما هیچ‌گاه برای گفت‌وگوهای خودمان در چارچوب مصالح امت اسلامی، پیش‌شرطی را لحاظ نکردیم. اما گفت‌وگوها باید گفت‌وگو باشد. یعنی با اراده‌ای برای حل مشکلات همراه باشد و طرف مقابل نشان بدهد که واقعا قصد گفت‌وگو دارد».

در ادامه حجت‌الاسلام قمی، ارزیابی خود از خروج نیروهای نظامی روسیه از سوریه را این‌گونه بیان کرد: «منافع ما و روسیه در برخی مسائل، با یکدیگر انطباق دارد ولی روسیه، اهداف خاص خود را دارد و ما اهداف خاص خودمان را. هدف ما حمایت از مستضعفان و خط مقاومت، حمایت از مردم سوریه و مقابله با گروه‌های تروریستی است. برای روسیه، حفظ پایگاه‌های نظامی، حفظ منافع و اعاده حیثیت گذشته در منطقه شاید اصل باشد. ولی در اینکه ما نباید در برابر زورگویی‌های نظام سلطه در سوریه، کوتاه بیاییم اشتراک نظر داریم. همان‌طور که روس‌ها گفته‌اند بخشی از نیروهای زمینی خودشان را به دلیل اینکه احساس نیاز به آنها نمی‌شود خارج می‌کنند اما حمایت روسیه از مردم سوریه و مقابله با گروه‌های تروریستی و دخالت دیگران در مسائل سوریه، همچنان پابرجاست».

او با اشاره به اینکه «ما از موضع ضدصهیونیستی سوریه حمایت کردیم به‌خاطر اینکه سوریه، بخش عمده محور مقاومت است»، گفت: «اعتقادمان بر این است که آنچه در سوریه اتفاق افتاد بخشی از بیداری اسلامی نبود چون هیچ‌وقت در سوریه، تظاهرات گسترده مردمی نداشتیم. تظاهرات بود ولی بسیار کوچک. هیچ‌وقت در شهرهای بزرگ مانند دمشق و حلب، تظاهرات گسترده شاهد نبودیم».

او افزود: «همان حرکت‌های مردمی کوچک هم در نقاط مرزی بود و نشان می‌داد که از همان روز اول، مبارزه مسلحانه در دستور کار قرار داشت و هیچ گاه به‌دنبال مذاکره سیاسی نبودند. کشورهایی هم که از آنان حمایت می‌کردند هیچ‌وقت حاضر نبودند مذاکره کنند. می‌گفتند شرط اول هرگونه مذاکرات، سقوط بشار اسد است. ولی آنچه امروز در ژنو اتفاق افتاده یا در وین اتفاق می‌افتد یک اجماع تقریبا جهانی است؛ به‌جز یکی، دو کشور منطقه که می‌گویند این مسئله راه‌حل نظامی ندارد و راه‌حل سیاسی دارد. این یعنی پیروزی مردم سوریه و پیروزی منطقی که جمهوری اسلامی ایران هم از آن، حمایت می‌کرد».

نگاه بیرون

اوباما در ریاض چه خواهد کرد؟

محمدرضا احمدی‌نیا

• باراک اوباما، رئیس‌جمهوری ایالات متحده آمریکا، قرار است امروز وارد ریاض شود و دیداری مهم و سرنوشت‌ساز با مقامات عالی عربستان سعودی داشته باشد که موردتوجه تحلیلگران رسانه‌ای و سیاسی آمریکا و منطقه قرار گرفته است. درهمین‌باره پایگاه خبری- تحلیلی «The Hill» وابسته به کنگره آمریکا و روزنامه «نیویورک‌تایمز»، دو تحلیل از دو منظر مختلف درباره شرایطی که این دیدار در آن اتفاق می‌افتد، ارائه کرده‌اند که به‌صورت خلاصه در زیر آنها را می‌خوانید.

پایگاه خبری «هیل» موشکافی‌های دنباله‌دار اخیر درباره وقایع ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در آمریکا را منشأ و آخرین دنباله از سلسله تنش‌ها و دلخوری‌ها میان واشنگتن و ریاض دانسته که سایه‌ای سنگین بر سفر اوباما افکنده است. در شرایطی که مقامات تازه به تخت‌وتاج رسیده عربستان، پس از یک دوره سردی روابط، به‌تازگی حاضر شده بودند ۹ زندانی سعودی را از گوانتانامو به عربستان منتقل کنند تا کمکی به دولت اوباما برای تخلیه این زندان فوق‌امنیتی کرده باشند، افشاگری‌ها، درخواست و لایحه‌ای که حول موضوع ۲۸ صفحه‌ای محرمانه از گزارش کمیته بررسی وقایع ۱۱ سپتامبر به راه افتاده، روابط فی‌مابین را مجددا به تنش کشیده است. در این بین، لایحه‌ای که درخواست دسترسی عمومی و خروج از طبقه‌بندی آن ۲۸ صفحه را مطرح می‌کند، در کمیته قضائی سنا رأی آورده و قرار است با حمایت دو حزبی به صحن علنی آورده شود؛ لایحه‌ای که کاخ سفید تهدید به وتوی آن در صورت تصویب کرده است. از سوی دیگر، دیپلمات‌های عربستان در آمریکا نیز در واکنشی تند به این قانون، تهدید کرده‌اند که در صورت تصویب آن، تمامی دارایی‌های دولت عربستان در آمریکا که شامل صدها میلیارد دلار انواع مختلف از دارایی است، به فروش خواهد رسید، اقدامی که برای جلوگیری از بلوکه‌شدن دارایی و پرداخت غرامت احتمالی به خانواده‌های آسیب‌دیده از ۱۱ سپتامبر انجام می‌شود و می‌تواند اقتصاد آمریکا را مختل کند. در سوی دیگر نیز نمایندگان، وکلا و مشاوران کنگره معتقدند چنین تهدیدی از سوی عربستان، فقط یک بلوف توخالی است چراکه این کار نه‌تنها برای خود عربستان ضررهای بسیاری در دوران سخت قیمت نفت دارد بلکه اصولا آنها دست به چنین اقدامی نمی‌زنند. اما سناتورهای آمریکایی به این نیز بسنده نکرده‌اند و در قانون پیشنهادی دیگری، خواستار توقف فروش سلاح و محدودشدن روابط نظامی با عربستان، تا زمانی که از ضدتروریسم‌بودن این کشور مطمئن شوند، شده‌اند و این احتمال را طرح کرده‌اند که عربستان از سلاح‌هایش برای کشتارهای غیرنظامیان استفاده کند. هر دو این قانون‌ها در آستانه سفر اوباما به ریاض، خشم دستگاه سلطنتی حاکم بر عربستان را برانگیخته و به دید ناظران، اثر منفی بر مقاصد این سفر خواهد داشت. روزنامه نیویورک‌تایمز نیز از منظری دیگر به دستاوردهای احتمالی این سفر با دیده تردید نگریسته است. این روزنامه در بررسی خود نوشت: عربستان سعودی در شرایطی میزبان رئیس‌جمهوری بزرگ‌ترین متحد خود است که سه همسایه منطقه‌ای‌اش با جنگ داخلی دست‌به‌گریبان هستند؛ مرزهای جنوبی‌اش زیر آتش جنگ شعله می‌کشد و ایران به‌عنوان رقیب قدیمی و قدرتمندش در منطقه، در حال پاگرفتن دوباره و کم‌رنگ‌کردن نقش این کشور در حوزه‌های مختلف است. مجموعه این شرایط در کنار افت شدید قیمت نفت در جهان، این کشور را در موضع ضعفی تاریخی قرار داده که تنش‌های بی‌سابقه با آمریکا نیز به آنها افزوده شده است. در چنین شرایطی باید به‌خاطر داشته باشیم که سعودی‌ها و به‌طور خاص بخش تازه به‌قدرت‌رسیده این خاندان، زیر فشار و در شرایط وخیم، تصمیم‌های عجیب و غیرقابل‌پیش‌بینی می‌گیرند و علاقه به برهم‌زدن بازی در بین آنها، بیش از چیدن یک بازی تازه است. عربستان در شرایطی که هیچ فاکتور اقتصادی و سیاسی حکم به جنگ نمی‌داد، با شیعیان حوثی (انصارالله) در کشور یمن (همسایه جنوبی) وارد جنگ شد و رهبری ائتلافی از کشورهای عربی منطقه خلیج (فارس) را برعهده گرفت که پس از میلیون‌ها دلار هزینه و جنگی فرسایشی، نه‌تنها موفقیتی به دست نیاورده است بلکه جای پای تازه‌ای برای القاعده در منطقه ایجاد کرد. از سوی دیگر، این کشور در بحبوحه رقابت با ایران، ناگهان از لبنان دست کشید و با توقف کمک چندمیلیارددلاری خود، عملا این عرصه را به ایرانی‌ها واگذار کرد. در مبارزه با تروریسم و جنگ با داعش در سوریه و عراق نیز حتی نتوانسته به دستاوردهای ایران و روسیه نزدیک شود و دست آخر با اعدام نابهنگام و عجیب چندین نفر از رهبران شیعیان ناراضی داخلی، بر خاکستر اعتراضات مدنی داخلی نیز دمید و ملامت بین‌المللی و قطع روابط دیپلماتیک با تهران را به جان خرید. با توجه به این شرایط و تغییراتی که در هیأت حاکمه عربستان در دو سال گذشته رخ داده است، اوباما برای به‌دست‌آوردن اعتماد و دوستی ریاض راه دشواری پیش‌رو خواهد داشت. در همین حال عربستان با ورود نسل جوان تحصیل‌کرده به بازار کار که بافت جمعیتی تازه این کشور را شکل می‌دهد، در شرایطی که بحران قیمت نفت، بی‌کاری بالایی را رقم زده است، با گرفتاری روبه‌روست و مشخص نیست چه واکنشی به یک دوست قدیمی نشان خواهد داد.

politics@sharghdaily.ir

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

• پیامی با مضمون گلایه از وضعیت اتوبوس‌هایی که در ساعت‌های پایانی شب در سامانه اتوبوس تندرو (بی‌آرتی) فعالیت می‌کنند برای روزنامه «شرق» فرستادم و مسئولان محترم هم جوابیه دادند و گفتند در پایان شب تعداد مسافران کم است و نیازی به استفاده از اتوبوس‌های بزرگ نیست و اینکه اتوبوس‌ها به صورت ادواری نظافت می‌شوند، همچنین گفته بودند در صورت مشاهده وضعیت نامساعد با شماره ۱۸۸۸ تماس بگیرید که من تماس گرفتم و پیغام گذاشتم که پیگیری نشد و اتفاقی هم نیفتاد. ای‌کاش مسئولان محترم یک‌بار در زمان یادشده سری به خط «خاوران- علم و صنعت» بزنند تا کثیفی صندلی اتوبوس‌ها، زباله‌هایی که کف آنها ریخته شده و حجم زیاد مسافرانی را که مجبورند سرپا بایستند، از نزدیک ببینند.

• **درخواست از کلانتری ۱۱۶:** پایانه مسافربری تاکسی‌های شوش، واقع در میدان شوش به محل معتادان و فروشندگان مواد مخدر تبدیل شده و این موضوع موجب گلایه رانندگان و مسافران شده است. از مأموران کلانتری ۱۱۶ مولوی تقاضا داریم به این معضل رسیدگی کنند.

محمدپور

بازتاب

• **پاسخ روابط‌عمومی شرکت مخابرات استان تهران:** احتراما، در پاسخ به مطلب مندرج در شماره ۲۵۵۰ مورخ ۹۵/۱/۱۶ آن نشریه تحت عنوان «چرا تلفن‌های کارتی جمع‌آوری شدند؟» به اطلاع می‌رساند: به گزارش روابط‌عمومی شرکت مخابرات استان تهران، نظر به پایان قرارداد اپراتور دوم تلفن‌های همگانی، تلفن‌های مربوط به این اپراتور از سطح شهر جمع‌آوری و در نقاط پرتقاضا و دارای کارکرد خوب تلفن‌های همگانی تحت عنوان پروژه چینش در حال جابه‌جایی و نصب است. گفتنی است شهروندان محترم در صورت مشاهده هرگونه نقص یا خرابی تلفن‌های همگانی می‌توانند با شماره (۲۰۹۰) واحد ارتباط مردمی شرکت مخابرات استان تهران تماس حاصل نمایند تا در اسرع‌وقت نسبت به رفع خرابی اقدام شود.